

SUMMARIES IN POLISH

STRESZCZENIA POLSKOJĘZYCZNE

Agnieszka BECLA • Stanisław CZAJA

DYLEMATY SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO I WYZWANIA ROZWOJU ODPOWIEDZIALNEGO

STRESZCZENIE: Społeczeństwo informacyjne i gospodarka oparta na wiedzy to pożądany kierunek przemian cywilizacyjnych. Może bowiem prowadzić do rozwoju odpowiedzialnego i gospodarki opartej na mądrości. Generuje to jednak określone niedoskonałości i bariery. Ich identyfikacja oraz ograniczanie jest warunkiem odpowiedzialnego rozwoju w przyszłości. Autorzy zwrócili uwagę na kilka ważnych tego typu zagrożeń dla przyszłości społeczeństwa informacyjnego i towarzyszącej mu gospodarki.

SŁOWA KLUCZOWE: społeczeństwo informacyjne, gospodarka oparta na wiedzy, gospodarka oparta na mądrości, odpowiedzialny rozwój

Justyna GODAWSKA

EFEKT RAMOWANIA A POPARCIE PUBLICZNE DLA POLITYKI ŚRODOWISKOWEJ

STRESZCZENIE: Efekt ramowania polega na tym, że sposób, w jaki pewien problem jest przedstawiony (ramowany) wpływa na percepcję tego problemu przez osobę podejmującą decyzję i jej preferencje. Opinia publiczna odnośnie polityki środowiskowej może się różnić w zależności od tego, jak cele i skutki poszczególnych działań lub instrumentów w ramach tej polityki są scharakteryzowane. Celem artykułu jest zbadanie wpływu alternatywnych sposobów ramowania problemu zanieczyszczenia SO_2 (konsekwencje dla ludzkiego zdrowia, przyrody i finansów państwa) na poparcie społeczne dla polityki ograniczania tego zanieczyszczenia (opłat emisyjnych i handlu emisjami) oraz ponoszenia wyższych kosztów ogrzewania. W badaniach wykorzystano eksperyment, w którym uczestniczyli studenci, a wyniki analizowano przy wykorzystaniu testu t do porównania średnich. Wyniki wskazują, że podkreślanie wpływu szkodliwego dla środowiska zachowania dla ludzkiego zdrowia może zwiększyć społeczne poparcie dla wprowadzenia instrumentów polityki środowiskowej i zachęcić do dobrowolnych działań mających na celu ochronę środowiska.

SŁOWA KLUCZOWE: ekonomia behawioralna, polityka środowiskowa, efekt ramowania

Piotr BOŁTRYK

PRZEKSZTAŁCANIE GRUNTÓW ROLNYCH NA CELE NIEROLNICZE W POLSCE

STRESZCZENIE: Podstawowym celem pracy jest przedstawienie procedur prawnych związanych z przekształcaniem gruntów rolnych na cele nierolnicze w Polsce. Na podstawie analizy obowiązujących regulacji prawnych wskazano i opisano czynności, jakie należy podjąć, aby móc rozpocząć nierolnicze użytkowanie gruntu. Omówiono zarówno zmianę przeznaczenia gruntów, jak również wyłączenie gruntów z produkcji rolnej. Interpretacja wybranych przepisów prawa umożliwiła uporządkowanie procedury przekształcania gruntów rolnych na cele nierolnicze. Dodatkowo, na podstawie wybranych danych statystycznych, aspekt prawny uzupełniono informacjami na temat aktualnego poziomu „odralniania” gruntów w Polsce.

SŁOWA KLUCZOWE: grunty rolne, zmiana, przeznaczenie

Mirosława WITKOWSKA-DĄBROWSKA • Agnieszka NAPIÓRKOWSKA-BARYŁA •
Natalia ŚWIDYŃSKA

HARMONIZACJA KRYTERIÓW I OPERACJONALIZACJA WSKAŹNIKÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W OCENIE BIOPRODUKTÓW

STRESZCZENIE: Artykuł miał na celu wskazanie ścieżki wyboru wskaźników zrównoważonego rozwoju do oceny bioproduktów. Jest próbą wyznaczenia kryteriów operacjonalizacji oceny bioproduktów na podstawie dostępnej literatury przedmiotu oraz opinii przedsiębiorców produkujących opakowania z tworzyw ropopochodnych. Wyniki badań literaturowych oraz ankietowych wskazują, że wskaźniki stosowane do oceny powinny dokładnie odzwierciedlać proces lub stan rzeczy, który prezentują, być zrozumiałe dla każdego interesariusza na całym łańcuchu dostaw.

SŁOWA KLUCZOWE: bioprodukty, ocena, wskaźniki ZR, operacjonalizacja

Urszula MOTOWIDLAK

POTENCJAŁ PRZEDSIĘBIORSTW TRANSPORTU DROGOWEGO W ZAKRESIE WDRAŻANIA DZIAŁAŃ ADAPTACYJNYCH DO ZMIAN KLIMATU

STRESZCZENIE: Ze względu na fakt, że transport ma ogromne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, konieczne są działania adaptacyjne mające na celu zwiększenie odporności przedsiębiorstw sektora Transport-Spedycja-Logistyka (TSL) na negatywne skutki zjawisk klimatycznych. Do wdrożenia efektywnych działań adaptacyjnych i zapobiegawczych niezbędne jest zaangażowanie wielu podmiotów i instytucji na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Ważną rolę we wdrażaniu tych działań przypisano przedsiębiorstwom transportowym, co stanowiło przedmiot rozważań podjętych w artykule. Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego, wśród celowo wybranej grupy przedsiębiorstw sektora TSL, dokonano oceny świadomości skutków zmian klimatu i konieczności podejmowania działań adaptacyjnych.

SŁOWA KLUCZOWE: transport drogowy, emisje CO₂, zmiany klimatu, adaptacja do zmian klimatu

Adam PAWLICZ • Ana-Marija VRTODUSIC HRGOVIC

PRZESTRZENNE ASPEKTY EKONOMII WSPÓLDZIELENIA NA RYNKU USŁUG HOTELARSKICH W POLSCE

STRESZCZENIE: Rozwój ekonomii współdzielenia zasadniczo zmienił rynek usług hotelarskich w Polsce i na świecie. Dotychczasowe badania rynku ekonomii współdzielenia nie uwzględniały aspektów przestrzennych rozwoju, zwłaszcza w obszarach nie będących dużymi aglomeracjami. W artykule na podstawie przeglądu literatury zidentyfikowano trzy grupy czynników wpływających na rozwój ekonomii współdzielenia: związane z populacją i urbanizacją, związane z tradycyjną bazą hotelową oraz z atrakcyjnością turystyczną. Badania zrealizowane z wykorzystaniem danych AirDNA i GUS na poziomie powiatów w Polsce wykazały, że liczba ofert ekonomii współdzielenia nie jest silnie skorelowana z populacją i z gęstością zaludnienia, ale liczba ofert per capita jest w miastach na prawach powiatu pięciokrotnie wyższa niż w pozostałych powiatach. Powyższe potwierdza wnioski formułowane w dotychczasowej literaturze przedmiotu. Liczba ofert ekonomii współdzielenia jest również silnie pozytywnie skorelowana z liczbą tradycyjnych obiektów hotelarskich oraz wskaźnikiem atrakcyjności turystycznej a rozwój ekonomii współdzielenia przyczynia się do zwiększenia koncentracji przestrzennej rynku usług hotelarskich w Polsce.

SŁOWA KLUCZOWE: ekonomia współdzielenia, Airbnb, HomeAway, AirDNA, atrakcyjność turystyczna

Walery JEZERSKI • Beata SADOWSKA

EKONOMICZNE EFEKTY ZMIAN WYMAGANEJ IZOLACYJNOŚCI CIEPLNEJ PRZEGRÓD BUDOWLANYCH W POLSCE

STRESZCZENIE: Ocieplenie przegród zewnętrznych budynków jest bardzo typową strategią zmniejszenia zapotrzebowania na energię do ogrzewania. W artykule przedstawiono oryginalne badanie zależności zapotrzebowania na energię użytkową $Q_{H,nd}$ jednorodzinny budynku mieszkalnego w zróżnicowanych warunkach klimatycznych (łagodniejszych – dla Szczecina, średnich krajowych – dla Łodzi i surowszych – dla Zakopanego) od współczynnika przenikania ciepła wybranych przegród: ścian zewnętrznych, dachu, okien i drzwi balkonowych, okien połaciowych oraz drzwi zewnętrznych, które zostały przyjęte na trzech poziomach odpowiadających maksymalnym dopuszczalnym wartościom, zatwierdzonym w Warunkach Technicznych, obowiązującym od 2014, 2017 i 31.12.2020 roku. Na podstawie wyników eksperymentu obliczeniowego opracowano trzy deterministyczne modele matematyczne tej zależności oraz przeanalizowano efekty wpływu czynników na funkcję Y dla przyjętych warunków klimatycznych. Określono oszczędności finansowe związane z wprowadzeniem surowszych wymagań w zakresie ochrony termicznej budynków w Polsce.

SŁOWA KLUCZOWE: zapotrzebowanie na energię użytkową, warunki klimatyczne, współczynnik przenikania ciepła przegród budynku, deterministyczny model matematyczny, efekt ekonomiczny

Anna STRONCZEK • Łukasz WAKSMUNDZKI

MSGO-ECOTECH SYSTEM JAKO NARZĘDZIE WSPARCIA PRZEDSIĘBIORSTW W REALIZACJI ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI PRODUCENTA (ROP)

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest zademonstrowanie możliwości rozwiązania EcoTech System wspierającego wdrożenie założeń rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Metodami badawczymi stosowanymi do osiągnięcia tego celu są studia literaturowe i studium przypadku „MSGO – EcoTech System”.

Normy unijne nakładają na państwa członkowskie wysoki poziom odzysku i recyklingu. Oczywiście jest, że w celu spełnienia poczucia sprawiedliwości społecznej, ci, którzy bezpośrednio przyczynili się do tej sytuacji, tj. konsumenci i producenci, również powinni wziąć udział w tych procesach. Producenci potrzebują jednak narzędzi do monitorowania wydajności i skuteczności swoich działań. Przedstawiany „MSGO – EcoTech System” bazuje na systemie zachęt. U jego postaw leży założenie, iż firmy, które deklarują w swojej strategii biznesu społeczną odpowiedzialność przyłączą się aktywnie tworząc system zachęt. Przykład pokazuje, że istnieją nowoczesne rozwiązania, które mogą wspomóc firmy w realizacji EPR. Uzyskane wyniki dostarczają wskazówek dla przedsiębiorstw szukających rozwiązań w tym zakresie.

SŁOWA KLUCZOWE: Rozszerzona Odpowiedzialność Producenta, EPR, odpady, EcoTech System

Eleonora RATOWSKA-DZIOBIAK

ŚWIADOMOŚĆ UBEZPIECZENIOWA W ZAKRESIE RYZYK POGODOWYCH

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest ocena zmian zachodzących w świadomości ubezpieczeniowej podmiotów w obszarze ryzyka pogodowego. Przeprowadzone badania wskazują, że z punktu widzenia klienta atrakcyjna cena w połączeniu z kompleksową obsługą odgrywają ważną rolę. Rozmówcy podkreślają, że uwzględnienie nowych zagrożeń oraz dopasowanie oferty do potrzeb nabywcy może istotnie wpływać na wielkość popytu w zakresie usług ubezpieczeniowych. Zainteresowanie wśród konsumentów produktami ochronnymi na wypadek ryzyka pogodowego zależy od zakresu ochrony oraz wysokości składki ubezpieczeniowej, a także od innowacyjnych rozwiązań w sposobie dystrybucji (m.in. system ubezpieczeń wzajemnych).

SŁOWA KLUCZOWE: świadomość ubezpieczeniowa, rynek ubezpieczeń, usługi ubezpieczeniowe, ryzyko pogodowe

Małgorzata ĆWIEK • Beata PATER

RUCH TURYSTYCZNY W PARKACH NARODOWYCH W POLSCE

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest ocena wielkości ruchu turystycznego w parkach narodowych w Polsce w latach 2004-2017, ze szczególnym uwzględnieniem parku o najwyższej frekwencji turystycznej – Tatrzańskiego Parku Narodowego (TPN). Szczegółowa analiza ruchu turystycznego w TPN dotyczy okresu 2013-2018. W opracowaniu zbadano dynamikę ruchu turystycznego w parkach a także wielkość, charakter i rozkład przestrzenny ruchu turystycznego w TPN. Ukazano również uwarunkowania zarządzania ruchem turystycznym w parkach narodowych oraz jego znaczenie zarówno dla przyrody, jak i dla budżetu tych jednostek organizacyjnych. Do analizy wykorzystano dane pochodzące z opracowań Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących ochrony środowiska oraz danych dotyczących wstępu do Tatrzańskiego Parku Narodowego. Wśród dominujących cech ruchu turystycznego należy wymienić jego dynamiczny wzrost w badanym okresie oraz rekordową frekwencję w Tatrzańskim Parku Narodowym, zwłaszcza w okolicy 15 sierpnia na szlaku wiodącym do Morskiego Oka i Doliny Pięciu Stawów Polskich.

SŁOWA KLUCZOWE: park narodowy, ruch turystyczny, Tatrzański Park Narodowy

Ewa LISOWSKA-MIESZKOWSKA

KONWENCJA W SPRAWIE TRANSGRANICZNEGO ZANIECZYSZCZANIA POWIETRZA – 40 LAT DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI POWIETRZA

STRESZCZENIE: W 2019 r. minęło 40 lat od momentu podpisania w Genewie Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, której podstawowym celem jest ochrona środowiska i człowieka przed skutkami zanieczyszczenia powietrza. W ciągu tych lat do tekstu konwencji przyjęto 8 protokołów dotyczących kontroli emisji podstawowych zanieczyszczeń powietrza. Dzięki działaniom prowadzonym w ramach konwencji udało się rozwinąć współpracę międzynarodową, która przyczyniła się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza tlenkami siarki i azotu, a także ograniczenia emisji innych zanieczyszczeń. Rozwinięto program badawczy EMEP, modelowanie i prognozowanie stanu powietrza i przepływów zanieczyszczeń, zgromadzono ogromne ilości informacji w bazach danych. Nadal jednak pozostaje dużo do zrobienia a zanieczyszczenie powietrza jest w poważnym problemem w regionie EKG ONZ.

SŁOWA KLUCZOWE: zanieczyszczenie powietrza, jakość powietrza, prawo międzynarodowe, porozumienie międzynarodowe, konwencja regionalna